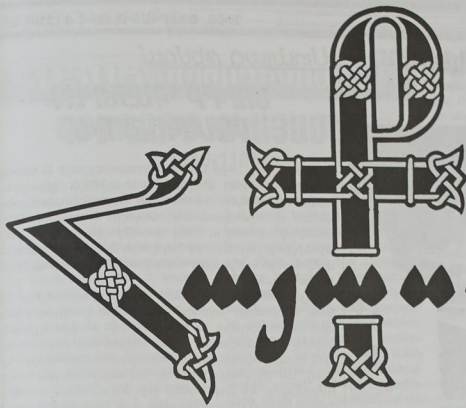




ԵՐԱԳՈՆՅԱՆ ԱՅԿԱԳՐԱՆ

ՄԱՅՐ ԱՌՈՒ ՍՈՒՐԷ ԷԶՄԻԱՇԽ
ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ՄԵԱԿՈՒԹԱՅԻՆ,
ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԵՐԿԵԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍՆԸ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՂԵՆՈՆՅԱՆՏԵՂ ՄԱՅՐ ԱՐԹՈՒ ԱՐ ԷԶՄԻԱՇՆԱՄ



Փետրվարի 21-ին, Սրբոց Ղենոնյանց քահանայի տոնի առիթով, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, հանդիսացնողքամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մատուցվեց Ար Պատարագ, որին մասնակցելու էին եկեղեցիականներ, Արքայի, ինչպես նաև Միացյալ Ազգաների և Դամասկոսի հայոց թեմերի ժամանակ շուրջ 160 թեմակալ առաջնորդներ, Սուրբ Էջմիածնի միաբաններ և քահանաներ:

Արքայական արարողությունից հետո Վեհարանի հանդիսությունների դահլիճում, նախագահությամբ Վեհափառ Հայրապետի, գլուխավորեց քահանաների ազատական հավաքը: Այնուհետև, Սրբայեղ եպիսկոպոս Ազատիկյանը ներկայացրեց հավաքի օրակարգը: Երկրպագներն զեկուցումներ էին ծավալվելու քննարկումներ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի և թեմերի հոգեբուր-քարոզչական, հովվական, վարչակազմաբարձրական և եկեղեցական կյանքի այլ բնագավառների վերաբերյալ: Հավաքի ընթացքում քահանա հայրերն առիթ ունեցան նաև իրենց հետաքրքրող և հուզող հարցերի մասին լուսարձանություններ ստանալ Նորին Սրբությունից և:



քարոզատիվական եկեղեցականների: Ամփոփելով հավաքի արդյունքները՝ Վեհափառ Հայրապետը տոնի առիթով իր շնորհակալությունները և հայրական օրհնությունները հոգեբարձրականաց դասին, պատգամեց հավատարմի մյակ սուրբ Ղենոնյանց եկեղեցակետը ու հայրենապետ ոգուն՝ մշտապես առաջնորդվելով եկեղեցու ու Հայրենիքի միասնության բաժնի գաղափարական շեշտեց նաև առկա մարդասիրական ազդեցությունները քարոզչական առաջնությունն առավել համակարգված ու կայստակալությունով բարձրացնելու անհրաժեշտությունը: Այնուհետև, կիրոյալ ու զնահախող ծառայության համար Նորին Սրբության կողմից պարգևատրվածության արժանացան 12 քահանաներ, որոնց շնորհակալ լաջախալ կրելու իրավունքը:

Նախապից հավաքի ավարտին հոգեբարձրականների դասը թափուրով ուղղվեց դեպի Մայր տաճար՝ մասնակցելու երեկոյան ժամանորդական: Արդիքի մատուցվողից հետո քահանա հայրերը վերադարձան իրենց համայնքները:

Վարդանանց տոնը Մայր Աթոռ Ար Էջմիածնում

Մայր տաճարում ձեռնարկվեցին 35 Նոր սարկավազներ



Փետրվարի 23-ին՝ Սրբոց Վարդանանց տոնին, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ս. մենայն Հայոց Կաթողիկոսի հանդիսացնողքամբ մատուցվեց Ար Պատարագ: Պատարագին էր Տ. Ներսես արք. Պողոսյանը:

Հայ ժողովրդի փնեկության համար Նախապատկառ Կաթողիկոսի հոգեբարձրական ծառայության շուրջ 1036 մարտիրոսների տոնը հայ ժողովրդի կրթական տոնից մեկն է, որ Մայր Աթոռում, արդեն ավանդաբար, նշանակվում է նաև ձեռնարկության: Սուրբ Պատարագի ընթացքում Ներսես արքային ձեռնարկության արժանացան 35 Նոր սարկավազներ, որոնց շնորհակալ լաջախալ կրելու իրավունքը:

մենայն Հայոց Գարեգին Ա Կաթողիկոսի անվանակոչության օր: Այս առիթով հավաքում Ար Պատարագի էջման Ար Սեդակի մոտ կատարվեց Հայրապետական մարդասիրական Մենայն Հայոց Հայրապետի արեւշատության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի անաստուկության ու պայծառության համար:

Մայր տաճարում հավատացյալների հոգեբարձրական մեծ առանձնատոն էին հայոց բանակի բազմաթիվ զինվորներ, ովքեր իրենց հրամանատարների հետ եկել էին մասնակցելու սրբազան արարողության: Իշման Ար Սեդակի առջև Վեհափառ Հայրապետ իր օրհնությունը բաշխեց բանակի մարտիկներին՝ Հայոց աշխարհի երրորդ վարդանանցի մարդեղով նրանց անկույտ կամք ու հաղթանակ ողջ:

ՄԱՅՐ ԱՌՈՒ ԱՐ ԷԶՄԻԱՇԽ
ՏԵՄԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

ՆԵՐՏԵՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽՆՈՐԴԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԽԱՆԵՐՈՐԴ ՀԱՄԱԾՈՂՈՎ

Փետրվարի 15-ին Բրազիլիայի Պորտո Ալեգրե քաղաքում գումարվեց եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի իններորդ համաժողովը:

Կազմվեցին և ասամբլայի կողմից հաստատվեցին վեց համաժամանակներ: Համաժողովը ղեկավարող մարմնի կազմում ընդգրկվեց Տ. Եզնիկի եպիսկոպոս Պետրոսյանը (պատվավորական ղեկավար): Ստանդարտ համաժամանակներից երկուսում ընդգրկվեցին Տ. Վիգեն Եպիսկոպոս Արքայապետը և Խիար Կարոն Նապարակը:

Նույն օրը ժողովակազմում ունկնդրվեցին ԵՎԻ մոդերատոր Ն.

Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա Սեփի Տանն Կիլիկիոյի Կաթողիկոսի և ԵՎԻ ինտիմալոր քաղաքական դրուս: Մասնավոր խորհրդի ղեկավարը Հարություն ասամբլայան (1998 թ.) առ այսօր ԵՎԻ-ի կատարած աշխատանքների, ներկայիս մասնաժամանակների և կազմակերպության ապագա զարգացման հեռանկարների մասին:

Փետրվարի 16-ին Սեման Վազգենյան հոգևոր դպրոցի տնօրէն Տ. Սիրիլի արեղա Պոռույանի և Օրպիդիոսի համալսարանի պրոֆ. Դիմիտրի Օյնոնովի ջանքերով կազմակերպվել էր սեմինար բնագավառային:

Խիմանիքի ղեկավարը և վերջինի վերաբերյալ քրիստոնեական աշխարհի վերաբերմունքի մասին: Սեմինարին հայր Մարտինը կարգադրեց դասախոսություն «Լուսաբարձություն միջոցով դեպի Լուսին» բնույթով, որ ներկայացվեց Սեման Վազգենյան հոգևոր դպրոցում 2003 թվականից իրականացվող «Դուսալ Մատվաճարմունքում» ծրագրով: Դասախոսության ավարտին տեղի ունեցավ քննարկում, եղան համագործակցության առաջարկներ:

Փետրվարի 17-ին համաժողովին ներկա գտնվեց և իր ուղերձը մասնակցներին ուղղեց Բրազիլիայի

Դաշնային Հանրապետության մայրաքաղաք Լուիս Ինասիու Լուիս դա Սիլվան: ԵՎԻ-ի մոդերատոր Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա Կաթողիկոսի ողջունը խորհրդի հետո Բրազիլիայի մայրաքաղաքի հանգանակներին ներկայացրեց երկրի տնտեսական և սոցիալական վիճակը, կրթական ոլորտում արձանագրված հաջողությունները: Նախագահի անդրադարձավ երկրի զարգացման, արդարության հարաբերական գործում Եկեղեցիների ունեցած կարևոր դերակատարությունը, կրոնների ու քրիստոնեական տարբեր հարանվանությունների խաղաղ հա-

մակցությունը և շնորհակալությունը հայտնեց ԵՎԻ-ի պաշտոնաթղթով: Բրազիլիայի Պորտո Ալեգրե իրեն համաժամանակ վայր ընտրելու համար:

Այնուհետև ժողովը շարունակեց իր աշխատանքները 21 կույմնիկ երկրաբանական խորհուրդ, որոնցից յուրաքանչյուրը բնույթով առավ քրիստոնեական Եկեղեցիների առջև ծառայած մարտահրավերները: «Էկումենիզմի մոդ կերպեր» կույմնիկ երկրաբանական խորհուրդը ներառեց մայրաքաղաք Տ. Եզնիկի եպիսկոպոս Պետրոսյանը:

Հայրապետությունը՝ էջ 2

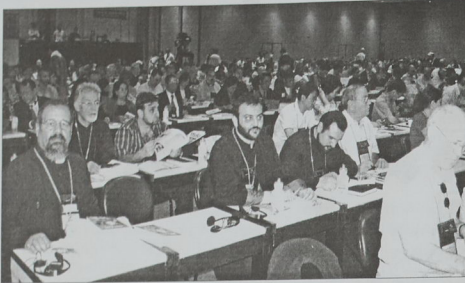
ԵԿԵՂԵՅԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱԵԽՐԱՆՈՒՄԻ ՆՈՐԱՐՈՒԻ ԻՆՆԵՐՈՐԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Սկիզբը՝ էջ 1

Նույն օրը համաժողովում ուղե-
ծով դիմեց նաև Քննարկների Արքե-
պիսկոպոս Դավիթ Բեկյանը։

Փետրվարի 18-ին Եկեղեցիների
համաշխարհային խորհրդի իննե-
րորդ համաժողովում օրվա միասերը
վերջին «Բնության հարցադրում»
թեմային, որոնց ընթացքում բնու-
թյան ամփոփում տարբեր աշխարհա-
մասերում մարդկության, բրիտան-
նական մշակույթի ու արժեքների
համընդ կատարվող բանադրման-
նի ու մարդու իրավունքների խոնա-
հարման ամբողջ խնդիրները։

Փետրվարի 20-ի, 21-ի աշխա-
տանքային խմբերի քննարկումները
վերաբերում էին եկեղեցու միության վե-
րականգման խնդրին, Արևմտյան
չարեքան, եկեղեցու առաքելական
իրականացման կերպերին։ Մասնա-
կիցների բոլոր խմբերն Անանյա-
Հայր Կարողիկոսյանի պատվիրա-
կարության երեկոյին Փոլա Դանջա-
ր, ով Հայ եկեղեցու անկախությունը
ներկայացրեց ճշյալ տղորդներում
անկախ խմբիները, մարտահրավեր-



ների ընդհանրությունը և որպես
հարցադրում ներկայացրեց։

Փետրվարի 22-ի միասերը ա-
ռանձնաբերում էին բուն բնագրում-
ներով, որոնց արդյունքում առաջիկա
յոր տարիների համար ընտրվեց
ԵՀԽ կենտրոնական կոմիտեն՝ քաղ-
կացած 150 անդամներից։ Արդյուն-
քում Կենտրոնական կոմիտեն մեծ Ա-
մենայն Հայոց Կարողիկոսյանում
ունեցավ երկու ներկայացուցիչ՝
դեմո գերատնային Ս. Վեկին և Կիսկի-

ադո Արզումանի և երեկոյին Փոլա
Դանջարին։

Կենտրոնական կոմիտեում Ուր-
դապատ եկեղեցիները ներկայացվե-
նե 28 անձանցով, իսկ Արևելյան Ե-
կեղեցիները՝ 10 ներկայացուցչով։

Օրվա ընթացքում պատվիրակնե-
րը բնօրինակ նախագծերի ու
դրերի նախնական տարրերը։

Մայր Աթոռ Սբ Էջմիածնի
Միջերեկացու
հարաբերությունների բաժին

Սյունյաց թեմում

ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳ ԲՈՒՆԱԿՈՒՄՈՒՄ

Փետրվարի 19-ին մեծ հանդիսավորությամբ և առաջին
սահման լինելով վերջին 70 տարիների ընթացքում,
Սյունյան Բանակորում մատուցվեց Սուրբ Պատարագ։ Հայ-
կան երաժշտության տակ ազգային տարազներով երի-
տասարդները հաց ու աղով դիմավորեցին եկեղեցու շնորհ
Սյունյան փոխառնությունը հոգեշնորհ Ս. Արզումանյանը և
Վահագնյանը և Սյունյաց մարզպետ մեմբարդ տիկա Սարգս-
տյանը։

Այդ հանդիսավոր տոնակատարության ներկա էին
նաև Սյունյան, Գորիսի և մոտակա գյուղերի ժամա-
նած ուխտավորներն ու հարյուրավոր հավատադրյալներ,
ինչպես նաև տեղական իշխանությունների բարձրաստի-
ճան ներկայացուցիչներ, ԱԺ պատգամավոր՝ Հովիթ Ար-
շակյանը, ԱԺ վերականգնիչ պատկերի նախագահ պարոն Գալսե-
յանը, ՀՀ նախագահի վերահսկողության համըն-
ժողով անդամ Արտակ Գաբրիելյանը, Բանակոր գյուղի ի-
նքավար Առաժ Առաքելյանը, պատմաբան Հենգել Առաքել-
յանը և ուրիշներ։ Սյունյանի հոգևոր հովիվ արքամատա-
կար Ս. Գրիգոր քահանա Հովսեփյանի մատուցած Պատա-
րագից հետո Արզումանյանը պատգամավորներին ուղղեց
հոգեշնորհ Ս. Արզումանյանը։ Հայր Աթոռ Սբ Էջմիածնի
հորդորներ անկախ նախաձեռնություններում ու նվիրում
վով գյուղի եկեղեցիներն աշխատանքներին ու բրիտա-
նացյաններ, ինչպես նաև հավատադրյալ մնալ մեծ նակա-
րաց իրադատ ժամանակաշրջան։

Հավաքում Ս. Պատարագի հայր սուրբը եկեղեցու բակում
կատարեց մատուցող օրհներում, որն ամփոփեցին բաշխվե-
ներկա հավատադրյալների։

Դիվան Սյունյաց թեմ

ԳԻՏԵԼԻՔ ԵՎ ԽՈՐՀՈՐԴ

ԵԿԵՂԵՑԻ

Սկիզբը՝ 2005-ի թիվ 11-12, 15-18,
20-22, 24, 2006-ի թիվ 1-3

ԾԱՆՈԹՈՒՄ

ԱՐԵՎԱԿԱՆ ԺԱՄԵՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Մեծ Պատիկ ընթացքում կատարվում է
ևսև Արեւադաշտի ժամերգություն։ Արեւա-
դաշտի ժամերգության կարգն սկսվում է
վարից առաջին լուրջաբեր օրվանց։ Այն
թիվ իր երաժշտականությամբ, թե՛ արդե-
րներով այսպիսի հոգեկան է ստեղծում
ժամերգության ներկա մարդկանց երաժ-
շարիում, որ մարդկային հոգին, կարծես
գաղտնիկ մոլորման, այս անգամ արդեն
ինքն է իր արդարները իր բարձրագույնը՝
մատուցելու երկխոսի բարձրությունում՝
իր հոգաբար հայացքը մարդկության վրա սե-
ւեռած Ամենակալ Լատուրին։ Արեւադաշտի
ժամերգությունը կատարվում է ի դեմս
Սուրբ Դիդակի և Բրիտանիայի խորհրդան, իսկ
Բրիտանիայի համաժողովում է լույսի և արեւա-
կից հետ։ Մեծ Պատիկ այս շրջանում հարա-
կեր լին անում։

ՆԱԽԱՏՈՒՄ

Ցուրաբանյուր մեծ տոնից առաջ եկե-
ղեցում նախատեսված է կատարվում։ Սուրբ
Գրիգոր Տառնաշին նախատեսված է հեռե-
կալ երգով է քաջատրում։ Ինչպես որ քաջա-
կորի որեւէ քաջաց գնալով ժամանակ նախ
ախտավորներն են ժամանում, ապա քա-
ղաքացիները զարդարում են իրենց ու քա-
ղաքի փողոցները և պատրաստ պատվով,
սուրբակ և տոներն պարգայում է, որոն-
ցից առաջ սակավ-ինչ հոգեհրապետ ընդ-
հանում են և մեզ պարգայում։ Այս տո-
ներն նախատեսված կատարվում է երեկո-
յան, ինչպես որ տեղական տոներն նա-
խատեսված, որովհետեւ այս սուրբը Բրի-
տանի պատվականներն են, Լուս գնալովը-
նի։ Նախատեսված երեկոյն խորհրդանշում
է՝ այս կյանքը, որի ընթացքում հավաքող
ենք զավիս, հսկ հաջորդ՝ տոնի օրը խորի-
րանշանում է հսկողներով կյանքը, որտեղ
շարունակելով տեսնելու ենք Փրկին։ Դրա հա-
մար է նախատեսված իրադրություններ
հայել ու Ամենակալին դուրս ենք բերում
ևսև Արեւադաշտ, որոնց Բրիտանիայի
տեղեկության ազգայնացնել են։ Եվ
Բրիտանիայի ինքն մեզ երեւում է հայով ու Ա-

վտարանով։ Բրիտանիայի մեծ նախագահ
լույսի լույսի բերել, ինչը է խորհրդանշում են
վաղից մտնելը։ Նախատեսված են տոնում
ենք սուրբի եկեղեցի երեկոյն, իսկ տոնի օրը՝
Լուսնայ արժանաշանը պատկեր է փառել։

ԾՐԱԿԱՆՈՒՄ

Յունական 5-ին մատուցվում է Ծրագա-
լույցի պատարագ։ Բառն ինքն արդեն Նշում
է պատարագի մատուցման ժամը, երբ սկս-
վում են ճրագները լցնել, այսինքն՝ երեկո-
յան։ Նախկինում մեծ տոներն առջիկ տոնի-
րություն կար եկեղեցու կանցղությունը վաղե-
ն ու երեկոյն երեկոյն մոլորման՝ վաղեմի մա-
մար։ Այժմ Ծրագալույց են կոչվում Սուրբ
Մեսրոպ և Սուրբ Չարսի նախորդ օրերը։
Ծրագալույցի օրը հատկանշական են հատ-
կապես ընթացողները՝ Ղազարի մարգա-
րությունը, որտեղ Նշվում է, թե ինչպես
բաբելոնյան գերության մեջ Ղազարին ու իր
ընկերները հավատարմիմ են մայքե Լատու-
րին և իրաժարվել են կուրծքին երկրա-
գետլը։

ԵՐՈՐԴ ՏԵՆԵՐՈՂՈՂՈՒՄ

Եւսեմանի երրորդ տիեզերանոլը, ո-
րին մասնակցում էին 200 հայրապետներ,
գումարվել է 431 թ.՝ ընկնելու Ատտորի սիալ
ոսմանը։ Հառ Նեստորի՝ Բրիտանիայի ծնեց
որպես հասարակ մարդ և հետո առաջա-
ծությունը ընկնելով՝ Նեստորի մեջ։ Այս
կարծիքին լինելով՝ Նեստորի մեջ Ատա-
վածանի անկախը Բրիտանիային։ Ժողո-
ղը դատարանացրեց այս ուսմանը՝ հաստա-
տելով, որ Բրիտանիայի Ատալան, մարդկայն-
րեն ծնվելով, միաժամանակ կատարվա-
մարդ է և կատարվալ Ատալան, և այս երե-
կն ընկողները միավորվել են ան-
խառն, անշուրթ և անբաժանելի կերպով,
իսկ Սուրբ Մարիամը մարդ Ատալանի է,
որովհետեւ Նրակին ծնվելով Ատալան է։ Այս
տոնի օրը երգվում են «Սուրբ Արքայի Չարսի-
պետաց» և «Ո՛ր հրաշխի» շարականները։
Հարականները մեզ ասվում է, որ մեր հայրերը
հավաքվելով՝ մարքեին հավաքողը երեւո-
թյունը ապակային որոնք։ Հարականի եր-
գեղությունն ամենակալ խորհրդի վարա-
գործը փակվում է իբրեւ սիալ ուսմանը
իրաժարման նշան։ Չեստ երգվում է շարա-
կանը ի Սուրբ Երրորդություն մասը, որտեղ
ասվում է, որ մեր Տեղ Յիսուս Բրիտանիայի
նախնայն են իբրեւ Սուրբ Երրորդության
անձերից մեկը՝ Բառն Ատալան, որը եկավ

ԿԱԳԱՍՈՒ



Մաքսեմիտի կայսեր դեմ պատերազմ
«Մասնակալ» գոտստիականների երեսալե-
մի մարդով կորաղեկը՝ լուսնեղ են երեսուր-
թյունը իրող խաչի նշանը երկրորդում։ Այս
դեպքի հետ է կապված Պատարագի պար-
օրության ընթացքում իրականում իրական-
ությունը՝ իբրեւ հարցություն նշան։
պատարագից բախման իմկարությունը
լինում է խորհրդանշական խորհրդանշա-
նի ինքնին առ մարդիկ, առջեցին արկա-

վազը բարձր բռնած տանում է խաչվաղ-
հալված այս իմաստով գործունեում են
ևսև մեծ տոներին՝ հանդիսավոր բախի-
րեն ժամանակ։

ՇԱՐԿԱՆՈՒՄ

Շաղկապարի օրը իշխատական է
Բրիտանիայի փառավոր մուրաց Երեսուրան։
Հառ ախտավորության պատմության՝ մար-
դիկ ցնծություն էին դիմավորում Բրիտա-
նիայի՝ Լուս առջեւ ծիրենու և արմատի-
նուրեն փառելով։ Որպես այս դեպքի իշխա-
տականություն՝ այդ օրը եկեղեցիները են
զարդարվում են ուռնուր ճուրղերով։ Առաջի-
կա ժամերգության ավարտին հանդիսա-
կար կերպով կատարվում է անդառնալիս
արարողություն, որի ընթացքում օրհնվում են
երկրի շուրջ կողմերը։ Այս օրը օրհնվում են
ևսև ուռնուր ճուրղեր, որոնք բաժանվում են
հավատադրյալներին։ Բրիտանիայի Երեսուրան
մուրաց և Լուս առջեւ ճուրղեր փառելով իրա-
դարձություն են փոխաբերված ի-
մաստ ունեն։ Գնդերը մարդկային բարի և
առաքելի գործերն են, որոնցով մենք Բա-
նակային ենք պատրաստում Ատալան հա-
մար՝ մուրաց գործելու մեր սրտերը։

ՂՈՒՐԱՑՆԵ

Հառ գեղեցիկ է խորհրդանշական է
հատկապես Շաղկապարի երեկոյան կա-
տարվող արարողությունը, որը կոչվում է Դոն-
ալեցի։ Եկեղեցու խորանը խորհրդանշում է
երկրի արքայությունը, իսկ վարագույրակն-
նեղ մուրացը է սուրիս արքայության փակված լի-
նեղ ցուցով մարդկային համար։ Մեծ Պատիկ
շրջակայի ճառատուն օրերի ընթացքում մենք
պատկերողության գրչում ենք մեր մեղքերի
համար՝ ավելի կատարելագործվելով, որով-
հետեւ ըստ եկեղեցու՝ պատկեր սուղ է և տրո-
մություն՝ գործած մեղքերի համար։ Եվ միակ
մեղքերից իրաժարված մարդը կարող է հա-
մարձականություն ունենալ ինքնուրույն, որ իր ա-
ռջեւ բացվել են եկեղեցու արքայության դռները։
Ահա այս գեղեցիկ իրողություն է ներկայաց-
նում ուղեպատկեր արարողությունը։ Կարյան
բարձրանում ենք հոգեհրապետներ են ծնվի
զավով ու բարձր թանկելով՝ գեղեցիկ երեկո-
րդության խնդրում Տիեզեր քաջեց արքայու-
թյան ողները։ Փակ վարագույրի մյուս կողմում
են հոգեհրապետներ են լինում, ուրիշ խոր-
հրդանշում են երկնային գործողություններին
Լուսնը միջի հարցադրատեսակները հետո
կատարվում է, թե երեսուր է Տեղը, են իրենց
մեղքերի համար զղջացած ու ապաշխարան-
քությունը։ Այս գեղեցիկ արարողությունն խոր-
հրդանշական ընթացքում է ևսև։ Դոնալեցի ժա-
մանակ երգվող «Բաց մեզ, Տե՛ր» աղոթքին մե-
ղերին։

Հարություն
Ս. Սյունյան, ՍԿԱՐՅԱՆ



Դիտ ռուսարտական ժամանակներից մեր ժողովրդի համար գիրք եղել է, առանց չափազանցման, պետական անկախության և ազգային ինքնության խորհրդանշան: Մ. Բ. Ի. Խարի ինքնուրույն կենցիկ Ռուսարտայի թագավոր Մարգարի 1-ը (835-824) իր արտագաղթությունների գործածում էր արտախաղաղական վանկային սեպագիր նշաններ, որոնցից յուրաքանչյուրը մի քանի իմաստ ուներ, հաճախ ժողովրդի 10-ից ավելի: Բայց քննարկման մի քանի տարի անց նրա որդի էր հաջորդ Իշլախի թագավորի որդը (823-810) ուսարտագիր արձեղ ծախել էին սեպական սեպագրերի աղբյուրի պարզեցում, առավելապես մեկ որոշակի իմաստ արտահայտող վանկերի համակարգ, որը ընդ էր ասորական թագավորական սանաճաններից (Բ. Ա. Մելիքիստև, *Урартуական ակնոթ-րաշնի ուրարտական*, - "Вестник древней

ՄԵՆՈՂՈՂ ՄԱՇՆՈՅԸ ԵՎ ՆԱԽԱՄԱՇՆՈՅՅԱԼ ՂԱՅ ԳԻՐԸ

ստորա", 1953, E 1, տր. 248) և արտահայտում էր ռուսարտերի իրողման և խոնարհման որոշյուն ձևերը: Ուրարտական սեպագրերը գործածությունից յուրաքանչյուր է. Բ. Խ. VI դարում Ռուսարտու պետություն (Համր թագավորության) անկումից հետո: Շատ ասու, ռուսարտական սեպագրության 300-ամյա շրջանը խորհրդանշաններ կապվում է Ռուսարտու պետության իզոթություն և անման հետ:

Մ. Բ. 384-385 քր. Մեծ Հայքը բաժանվեց երկու իզոթ հարեան տերությունների միջև: Հայաստանը մեծ մասը (Կողմը Արարատում) անցավ Սասանյան Իրանի վերջին թագավորի տակ, իսկ արևմտյան մասը՝ հանգրեցի Քարթլ Հայքը և Ծովախ աշխարհը, որոնք միասին Մեծ Հայքի 1/5-ում էին կազմում, կցվեցին Արեւելահայկական կայսրությանը: Արեւելյան Հայաստանում պարսից արքունիքը թագավոր Նշանակելի ճանձնի իտարովին Արշակունյաց տոհմից, որին հսկելու համար պարսիցական կարգվեց Ջիկ (Փառատու) Քիլգաթաթյուր Պատմություն Հայքը, Բնա-գիրք Բ. Պատմականից, Երեւան, 1987 (այստեղում Բոլգ), 2, Ա., էջ 399) նկարագրել էր երեքի պարսկական տոհմից, իսկ Հայաստանի արեւմտյան մասը՝ հանգրեցի Արշակ Գ-ի մասից հետո (384 թ.) իտյները Արշակ վերադարձնել հայրը թագավորությունը: Հայքը պետականությանը պաշտպանող ազգային կամակերպ միասին հայ ժողովրդի գլխին կապվել էր իզոթներ և ժողովրդային երկրից երեսպանիայի և ունացման պաշտանից: Երկրի և ժո-

ղովրդի համար այդ ճակատագրական պահին օգնության եկավ հազարամյա պատմական ինչորությունը. ինքնուրույն գիր գաղափարը որպես պետականության խորհրդանշ:

Մաշտոցյան այբուբենի ստեղծման մասին խոսելիս՝ անխտափելի հարց է ծագում. գոյություն ունեցել է արդյոք մասնավորապես հայ գիր և դպրություն:

Արտաշեսյան հարստության շրջանում (մ. Բ. 190 թվից սկսած) Հայաստանում այնպիսի բարգավաճում հասավ, որ օտարազգի տնտեսաիրողների պնդման տնտեսություն ու մշակույթի նման ծաղկում անհմար է պատկերացնել առանց սեպական գրի ու գրականության (Բ. Ա. Խերստ, *Восстание и разгром иудейского царства*, 1965, էջ 355):

Նախաքրիստոնեական շրջանում գոյություն ունեցած հայերեն գրի և գրականության մասին վկայություններ են պահպանվել ամենի օտար երեւմանների երկրներում: Հնագիտական իտյն փնիլիանք և պատմագիր Մարտիրոս Սեկսիսիանց, պարսիկ Պոմպոնիան և Հայաստանում մինչև մ. Բ. 70 թ., գրել է Տիրանի Ի-ի պատմությունը և «Կենդանիների բանականությունը» փնիլիսոփայական երկը: Այս վերջինը, ըստ Փիլոն Լեբրանդսայ (երբ. արաբերեն - մ. Բ. 1-ը վերջին թարգմանությունը - մ. Բ. 1-ը կես) հարողորման, թարգմանված է եղել հայերեն: Նույն Փիլոն երկրյանցի "De providentia" («Հայաստանական մասին») երկում մասնավորում է, որ «Երեք գիրք հայր իզգիլի թարգմանվել է Արեւ-

րոսի (գուցե Ավգերի - Ա. Մ.) ճառով» - "Libri tres ex Armenia lingua ab Acherone conversi", որտեղից բերում է մի վկայություն սկյութական ցեղերի անդալոսի բարձր մասին: Փիլոն Երբայեցու նման թագավորական և թագադիր օտար երեւման, իսկ այս համոզելի հարողորմում մեր թվարկության դարապակիին գոյություն ունեցած հայալեզու գրականության մասին, որ վկայություն է առաջին անգամ, ի կարող շատանակել նույնիսկ ամենակարգի հարգեցող: Հնց միայն Փիլոնի տույն վկայություն բաժանված է Ժիստուր այն տարածված կարծիք, որ երե նախամաշտոցյան շրջանում գոյություն է ունեցել գրավոր հայ գրականություն, ապա միայն հույներ, ասորիներ կամ պարսիկներ լեզուներով, իսկ հայր իզգիլի եղել է միայն բանավոր գրականություն, այսինքն՝ բանասիրությունը (Հր. Առաքյան, *Հայր գիրքը, Երեւան, 1984, էջ 460*):

Եվ անմիջապես հարց է ծագում՝ ի՞նչ գրով են գրված երկ ներքայալեզու գրքեր, երբ ու հայերեն այբուբենով, որի մասին վկայում է հաջորդ իտյն ժամանակագիրը:

III դարի ժամանակագիր և եկեղեցական մեծանշան Հիպոլիտոսը (III դարի սկզբին Հռոմում եղել է արքեպիսկոպոս (երեւել է Բ. Կիսիկոսյան, 235 թվին արարվել Մարտիրոս: Գլխավոր աշխատություններից է "Chronica" («Ժամանակագրություն») և «Հնչյունային բառարանը» (հունարեն բնագիրը) թարգմանված 10 գրքից) իտյներն բնագրով իր «Ժամանակագրություն» մեջ գրված Արեւստան Սեւերոս կայսր 13-րդ տարում մ. Բ. 234-235 թթ., որի ունեցող պագրի շարքում իշխանություն է հայերի (Hippolytus Werke, Bd IV, 1914: Die Chronik, Durchgesehen und herausgegeben von R. Helm nebst einem Beitrag von J. Markwat - (GCS 36, Leipzig, 1929, S. 58):

Հարունկությունը էջ 6

Սուրբ Հովհանն Ոսկեբերան

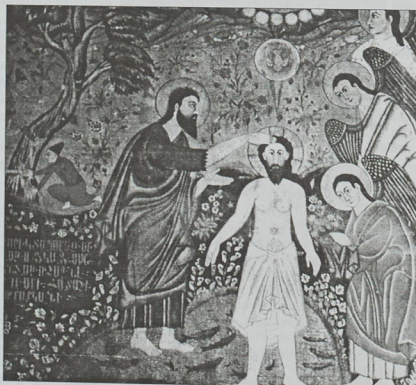
1. Միս ժամանակ ուղիստություն և իզոթ ծնանալ: Միս մոտեցան օրեղ մեր բարեկեցիկ էր սիրո, օրեղ ձեռ իզոթը ամուսնություն: Միայն ի՞նչ ամուսնություն անվանել այն, իսկ այսուր կատարվում է: Եվ կարող եմ ոչ միայն ամուսնություն, այլ անցավ կամավոր գիկնորությունս իրաշխիս և ամենատարող եղանակ անվանել այն: Որեք հավարություն կամ ամուսնություն է գիկնորության ծառայության միջև: Որպեսզի լիարժեք, եք հավարություն կամ, եկեք լեւեղ սուրբ Պողոս աստաղային, որն այս երկուստ մասին է գրում է: Կողոթացիների ուղղված երկրորդ թղթում աս աւում է: «Եզգ համար նախախնայելիոր մեկ Սաուն նախախնայելիորաբար. որովհետեւ ձեզ նշանեցի մի մարդու՝ որպես մի անքնի կույս Բրիտանիայի ներկայացնելու համար» (Գ Կոր. ժ 2): Իսկ Էդեսացիների թղթում աս խոսում է՝ իբրեւ մեկը ճակատամարտի զանգի գիկնորներից, և աւում է: «Սաուն պատասպանությունը հազեք, որպեսզի կարողանաք ընդդիմանալ աստաղային ինքնակենտրոնի» (Եփես. 2: 11): Տեսնում եք, որ սուրբ Պողոսը նախ համակերպություն օգտագործում է երկու համեմատություններն էլ:

2. Այստեղ կարելի ասն ուն է երկուստ, եւ երկրի պես: Եվ երբ այսպիսի ռուսարտություն է մեկ ապաշխարող մեղակոյի համար, ապա որքան մեծ է իրեւանների, իրեւանակապետների և բոլոր Չորությունների ռուսարտությունները, նաեւ երկրի բոլոր արարածների մեջ, երբ նրանք տեսնում են, որ այսպես մեծ բազմությունը,

Ուղղվում է նրանց, ովքեր ուզում են մկրտվել

արհամարհելով աստուայի որդաթեթը, լրջորեն ցանկանում է անդամագրվել Բրիտանիայի հոտին: 3. Եվ դարձավ՝ թույլ տուր ինձ խոսել թեզ հետ այսպես, ինչպես նորահարսի հետ, որը պիտի տարվի տուր առաջապես: Թույլ տուր ինձ նաեւ ակնկալել Փեսայի մեծ հարստություն և անհեղինակ բարությունս մասին, որ ևս ցուցաբերում է Իր հարսի կեանքամը: Թույլ տուր ինձ՝ ինչպես նաեւ զարդելի անցավը, որից ազատվել է հարցը, և փառավոր ապագան, որով ևս պատրաստվում է ռուսիանալ: Եվ եթե կամեմու ես, եւ տեսեմք, եթե փեւնվում է ես գտնվում, բացառապես նրա գարշելիությունը՝ չկայած որի՝ Փեսան թույլ է առաջի, որ ևս գա Իր մոտ: Սա պարզ կերպով մեզ ցույց է տալիս մեր բոլորի Տիրոջ անսահման բարությունը: Եւ ուզում է, որ ևս՝ որպես Իր հարս, գա Իր մոտ ոչ թե ուրվիտեն բաղնուք է նրա գաղափարը կամ գեղեցկությունը: Ընդհակառակը, հարցը, որին ևս բերում է իր առաջապես, այսպիսով է ու գաղթել, ամբողջովին ու ամբողջովին արտոնվում է թափաված իր մեղքերի ճանձնի մեջ:

4. Իմ այս խոսքերը լաղեղից ու թո թող իտյնի դրանք կարելի է մարմնավոր մեկնաբանությունների մեջ: Եւ խոսում է իմ հոգու և նրա փրկության մասին: Երբ սուրբ Պողոսը, որ բարձրացավ հոգով, աւում է: «Եզգ համար նախախնայելիոր մեկ Սաուն նախախնայելիորաբար. որովհետեւ ձեզ նշանեցի մի մարդու՝ որպես մի անքնի կույս Բրիտանիայի ներկայացնելու



համար» (Գ Կոր. ժ 2): Սա պարզապես կարող ունի այն, որ ինքը մաքուր կույսի պես խոսուսի իրեն հարս է տալիս այն իրողները, որոնք առաջադրել են աստվածապաշտության մեջ:

5. Այժմ, երբ մեք ճիշտ եք հասկանում այս, եկեք պարզապես, եթե ինչպե՞ս է հարսն այսպիսիվել նախկինում, և կզարմանաք Տիրոջ բարության մասին:

Ի՞նչ կարող է ավելի զարդելի լինել, քան այս, երբ իրողն, ոտսահարելով իր պաշտած արժանապատվությունը, մոտանալով բարձրներից իր ազնվի ծագումը, պաշտում է քաղել և փայտել կուղեղին, կենդանիների և այլ բաների, ո-

րոնք ավելի քիչ պատվի են արժանա, քան սրանք, երբ իրողն զգալի է դառնում այրվող ներքին հոտից, պիտի արտաբերի ուղեղներից իրողն: Մարդիկ են ուղեղներից իրողն: Երբ որ այսպիսի աղբյուրների և շուտով ծնվում կարողությունների հանդեսները, կնշույները, գիկարկարները, անսահարկությունները եւ բոլոր անարարի արարածները, որոնք իրականում ռուսարտություններ են բերում նրանք, ովքեր նրանք են ծառայող:

6. Բայց երբ ըստ Տիրոջ տեսնում է Իր հարսին այսպիսի անգաղափար, ընկած չարիքի անդունդի մեջ, մերկ է ապակարգելու, և ինչ նայում է՝ Ի նրա տգեղությունը, ոչ նրա լիակատար աղաւաղու-

թյանը, ոչ էլ նրա չարիքների բազմությունը, այլ Իր գերազանցող բարությանը նրան ընդունում է Իր ներկայություն մեջ: Այսպիսին է տնօրինությունը, որը ևս հայտնում է՝ ասելով մարգարեի բերանով. «Ռոստո, լսի՛ր եւ տւ, մոռոցե՛ր՝ քո ականջը, մոռացի՛ր քո ժողովրդին և քո հողը: Եւսե՛ր, քանզի թագավորը ցանկացավ քո գեղեցկությունը» (Մատթ. Խ 9: 11):

7. Տես, թե ինչպե՞ս է ևս Ի բարությունս արտահայտում ինչ հեռավոր հարստական արժանապատվով մեկին, որն ապաստան է իր ինձ և հնազանդել պիտի ռեւերել: Ոչ միայն այդ, այլ նաեւ հաշվել ի պատկանելում նրա օրինակալիությունների համար, ոչ էլ արդար ուստաստան է տեսնում, այլ միայն խրատում է և իրողորմում նրան՝ լսելու է ընդունելու Իր կանչն ու աւարտությունը, և բաշխելում է նրան՝ մոտակայություն անցավը:

8. Տեսնում է ևս նրա անհեղինակ բարությունը: Տեսնում է ևս նրա գեղեցիկ կեանակալությունը: Սուրբ Կարապետ այս խոսքերն ուղղում է թշուառ փեւնվում գտնվող ամբողջ աշխարհին, այդ մեջ հնարավորություն ունեցած այնպիսի մարդեր, ովքեր բաղնուք են Բրիտանիայի (տեւել է ովքեր չառապում են իզոթը գիկնորություններից: Սքմ ժամանակ է, որ եւ բարձրացնում իմ ճակել և աւում այստեղ գտնվողների՝ փողոցին փողոցով՝ մաքրապիտ խոսքերը. «Դուք, որ ամբողջովին իկնվողներն եք, մոռացե՛ր ամբողջ անցավը, մոռացե՛ք ձեր ան անասալիությունը: Լսե՛ք, իտյներե՛ք՝ Եթե ունեք ևս ընդունելու լիակատար իրաւունքները՝ Դաւիթի աստում է: «Դուստո, լսի՛ր եւ տւ, մոռացի՛ր քո ականջը, մոռացի՛ր քո ժողովրդին և քո հող տողը» (Մատթ. Խ 9: 11):

Հարունկությունը էջ 6

Կեց սեռյալում

«**Մ**ատարյալ խոնարհությամբ, հեզությամբ եւ համբերությամբ հանդուրժեցեր միմյանց սիրով...»

(Եփես. 7 2):

- Տե՛ի հայր, սուրբ Պողոս առաքյալս իր թղթում այլ առաքինությունների՝ սիրո, ներողամտության, հեղուրթյան կողքին պատգամում և նաեւ հանդուրժողականությունը: Ինչո՞ւ և հանդուրժողականությունն առաքինությունն համարվում, եւ ի՞նչ և քրիստոնեական հանդուրժողականությունը:

- Հանդիմանողականությունը դասվում է առաքինությունների շարքը, քանի որ ինչպես եւ մյուս առաքինությունները, այն եւս մարդուն առաջնորդում է առ Աստված, տանում մաքրության ճանապարհով: Զրիստոնեական հանդիմանողականությունը կատարվում է հատուկ վեփ զգալաբարի, որը տրվել է Աստծու կողմից:

- Առօրյա կյանքում երբեմն դժվարանում են սիրով, ներողամտությամբ, հանդուրժողականությամբ վերաբերել միմյանց: Սբ Պողոս առաքյալը եփեսացիներին ուղղված իր թղթում պատգամում է «հանդուրժել միմյանց սիրով» (Եփես. Դ 1): Հնարավոր չէ՝ առանց սիրու ներել, հանդուրժել միմյանց:

- Տանկացած առաքիլություն առանց սիրո գոյություն ունենալի կարող: Հանդիմանող ինքնուրույն համար կան պետք է սիրել մարդու: «Սերը կայան է կառուարելության» (Կող. Գ 14): ասում է Ղուդուս առաքյալը: Ի վերջո, հանրությունը ղախակախություն սիրո, հավատի, ներդրումությունն ազգային է: Կարող ենք ասել նաև հավատալով, հանրությունը կանխություն կհղցանք են ժուլմ առ բոլոր առաքիլության:

Լաչկի եկեղեցու ժամանակը (դպրեման «Ազգայն», որն արտաբերման ազդեցությամբ հեշտուն փոխվելով վերածվել է «Ազգյն»-ի) պարունակում է 8 կյանքների է առել, 10 ժամանակաշրջան, բանի որ Գեղեղեղի ժամանակաշրջանի իր հերթին կամավաճ է 3 առանձին «Լաչք մեծ»-ն սկսվում ու ավարտվում մանրեցում և լիարժեքությամբ մանրի խոսելու և ևս լիարժեքությամբ գործունե է «ժամանակաշրջան» բառը մեծ գաղտնի առավել գործունեությամբ «ժամանակաշրջան» բառի փոխարին, բանի որ Լաչկի եկեղեցու ժամանակաշրջանը րեղ գաղտնի է ոչ միայն իր եղանակով, այլև իր արժեքով է իր եղանակով «Երեւոյն»-ը կամ իր արժեքով կան ամենակատարեալների եղանակով ինչ եղանակով Մատուցանի օրհուր թուրքը («Գաղտնի հարձակում») Լաչկի եկեղեցու իր եղանակով Իսկ մեզ համար համար զարմանալի է այն է, որ արտաքին ոչ միայն լիարժեք է, այլև բարձրագույն է ևս արտաքինացում, այն ամենը մերժում անվերջ: Այսպես ևս:

ԼՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ
ՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մեր հյուրն է Արգավանդի Սբ Սարգիս եկեղեցու հոգեւոր հովիւ
Տ. Շմական քին. Ղեւոնդյանը

թյունները:

— Տե՛ր հայ, շառերս էլսե՛ք զրիստոյան ինչ համարո՞ւմ, սակայն չե՛ք եղադում դիմադրում, արիստահարում ե՛ք: Այսօր մեզնեղում եկաւ տու՛մ է արիստահարսը, եւ հախիսը հասկալանք մեղեցիկ ու՛թոյ, տկար, հաշմանդամ մեծ ձագ կաւումար, ու՛րիւր առաւել մեր Նշադուրոյթսն ու իսկանքի կարիքն ունե՛ն, քան արիստահարսը ի՛նչ: Սե՛ 4. Այգեկնե՛ն ամառ տ. «Հա՛ն ու կախաւոր» է գաճաճի, տգործ մարդուն կամ է՛լ խելովաճի, որ Սարգիսն է՛ կախաւորն: Կարո՞ւ եւք ա՛յլ, որ ե՛ք գիտակցե՛ք, որ մարդը յաղաճանկատուի եւլ է՛լ ե՛ք յորդանակաւոր մարդու եւ տեսնե՛ք Տիգրայ կատարե՛ն ու նմանութիւն, ապա կարողա՛ւ նաեւ հակոդրժե՛, ներե՛, սիրե՛ ժիւղակ: Եւ՛

- Անշուշտ: Հիշենք, թե ինչ է ա
սում Հիսուսն Ավետարանում. «Ճշ
մարիտ եմ ասում ձեզ, քանի որ ի

այս միտքը երաշխավորել մեկն ալ րեցայի՝ այն՝ իմն համար արեցողի (Կապուր 45): Կապուրն մարդու էր պատկերովը և նմանությամբը, խոտեղել: Միայն մարդը է օժտու թանկակալությամբ, ազատ կամքով և սիրելու կարողությամբ: Պետք է դիմացիկ մեզ տեսնելու խնայել ինքնեթ մեզ և կկարողանանք սիրել, հանդուրդել: Զիչն էր խորք Մարդուր առաջայի պահպանել՝ բուրդի հանելով անհայտ վերաբերմունք ունենալու մասին (տե՛ր 344, Բ 1): Առաջայն ուստ ցանկուն է եղև հարգանք ու լուր րաբերմունքը տառել ոչ միայն շքեղ գեղեստել կրող հարուստ մարդկանց կեստամբ, այլև առ շուր հանդերձեթով աղքատներն անուրա: Առաջել տե տկար

[illegible]

- Պոլոս առաքյալն իր մեկ այլ՝ կողոսացիներին ուղղված թղթում, խոսելով հանդիսօրհոյականության և ներդրամտության մասին, պատգամում է հանդուրժել, ներել միմյանց՝ ասելով. «... ինչպես Աստված Քրիստոսով ներեց ձեզ, նույն ձեռով արե՛ք և դուք» (Կող. Գ. 13): Ինչպե՛ս...

- «Մեղքի վարձը մահն է»
(Հովմ. 2 23),- ասում է Սուրբ Գրի-
քը: Երիտոսը եղավ Աստուծո Գա-
ռը, որը վերցրեց աշխարհի մեղքը:
Երիտասի գոհաբերմամբ բավկեց
մարդկության մեղքը: Զարու-
թյամբ լցված մարդիկ սպասեցին
Աստուծու Որդուն, ե ողբա՛ն ողոր-
մած ե մարդասեր է Աստված, որ
կարողացավ Իր միածին Որդուն

սպանողներին ներել: Սա սխրա-
նքի, խիզախության մի օրինակ է:
Աստված Զրիստոսով ներեց մեզ,
մենք էլ պարտավոր ենք ներել մի-
մյանց, Աստված առաջինը սիրեց
մեզ, մենք էլ պարտավոր ենք սի-
րել եւ հանդուրժել միմյանց: Այս է
ուսուցանում Պողոս առաքյալը:

- Տե՛ր հայր, իսկ ինչպե՞ս հանդուրժել մեղքը, չարիքը, եւ պե՛տք է արդոյոք հանդուրժել:

- Մեղքի եւ չարիքի դեմ պետք է ընդվզել: Չի կարելի հանդուրժել մեղքը: Սբ Գիորգն ուսուցանում է բարիով հաղթել չարին (տե՛ս Զոով. ԺԲ 21): Մենք պետք է մեր սիրով եւ ներողամտությամբ ուղղության բերենք մեր հանդէպ չարիք գործողներին:

- Ինչպե՞ս է ձեռք բերվում հանդուրժողականությունը, եւ ի՞նչ դժվարություններ եւ խոչընդոտներ պետք է հաղթահարի մարդն այս առաքելության ձեռքբերման ճանապարհին:

- Տնտկացած նպատակի հաս-
նելու համար մարդը պետք է մոռա-
նա իր լեզ: Դա ինքնաաբահմար-
հանք է, այլ հրամարում ինչ-ինչ
բաներից: Պետք է գոհողության ոգի
ունենալ: Հիշեմք ավետարանական
այն դրվագը, երբ Հիսուսին է մոտե-
նում մի հայրտուռ երիտասարդ
էաղրկում, թե ինչ պետք է անել հա-
վիտենական կյանքը ժառանգելու:

համար: Նա իր մասկոթորոնցից ի վեր կատարում էր Աստուծո պատվի-
րանները, սակայն մի բան վաղա-
սում էր նրան: Հիսուսը նրան ասաց.
«Եթե կամենում ես կատարյալ լի-
նել, գնա՝ վաճառիր քո ունեցվածքը
ու ուղիք աղքատներին. ես երկվորյա
գանձեր կունենաս...» (Մատթ. ԺԺ
21): Եվ Ավետարանը վկայում է, որ
Տիմոց խոսքերը [սելով՝ երիտասար-



դը տրտմեց, որովհետև շատ հարս-
տություն ուներ: Եւ վարորդացաւ
գողողության գետ, որովհետև
կապակե արկային: Ուրեքն հրա-
ժարվեց Եւ ամենից, ինչին կապ-
ված եւց սրտով, որպեսզի մեր
սիրտն ազատ լինի հանդուրժողա-
կանության եւ առհասարակ բոլոր
առաքինությունների, ինչպէս Լաւե
քարի գործերի համար:

Փորձե՛ք մեր կյանքի յուրաքան-
չյուր օրն իմացապետներ ըստ
եղե՛րով: Դժարե՛ք ռուսացա՛նում է՛ն
ապա՛րել մեր կյանքի յուրաքանչյուր
օրն այնպե՛ս, կարճե՛ք այ մեր կյան-
քի վերջին օրն է: Անտէյանս մը հին
սասցակամբ հա, որն աւու՛մ է՛ն:

«Շուապի՛ր դիմաքնին թարե՛ել ե՛ս
մի քաի՛ խոք ապե, որովհետե՛ս
լզիտե՛ս՝ կոսն խոքի կանխիկա՛նը՝
թե՛ ոչ»: Ուրե՛սն յուրաքանչյուր օր
քնելու՛ց առաջ, քննե՛ք մե՛զ: կարո՛-
ղացա՛նք անցնու՛ր օրվա ընթացքն՝
մարդկանց օգտակար լինել, քարի՛ք
օրո՛վն: Սե՛ն, սե՛ն: հսկողո՛ւն:

Հյուրընկալեց
ԱՆԺԵԼԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԸ

**ԱՂՈԹՔՆԵՐ ԴՊՏԻ ՈՒՂԱԿՓԱՌ
ԵԿԵՂԵՅՈՒ ԺԱՄԱԳԻՔԻՅ**



Լաչկի եկեղեցու ժամանակը
(դպրերեն՝ «Ազգայն»), որև աղա-
բներին ազգերոյսմբ հետևող
փոխվելով վերածվել է «Ազգե-
յան»-ի պարտական է 8 կլ-
կարելի է տաել, 10 ժամանակ
թյուն, բակի որ Գիշերակի ժա-
մասագործային իր հերթին կազմ-
ված է 3 առանձին «Լաչք մեթ»-
սկավող ու ավարդող մասերից:
Լաչկի ժամակարգության մասին
խոսելիս նախընթացից գործու-
նէ է «ժամանակություն» բառը
զանում առավել գործածակ
«ժամեղորդայն» բառի փոխա-
րեն, բակի որ Լաչկի եկեղեցի-
ժամանակում րեղ գտնւի եւ ո'չ
միայն որ եղովում: Նույնիկ «Է-
նթրոպոլ»-ը կամ դիտարկում
կան անհատականացան երեղ-
րից եղել Մատուցան օրիտու-
թյունը («Ժառք է քաշում»):
Լաչկի եկեղեցում ի եղովում
Իսկ մեզ համար Եղովում
նախկին այն է, որ սրտուէ ո'չ միայ-
ն եղովում, այլա բարձրագոյն
նշն արդարանում, այն ասելու
մըքում անկելի: Այսպես նա

դպիկ ժամանագրությունների հիմունքին մասը, և որոշ այլ միակողմի, ամառն են մրցույթ են ժամանագրությունը կարգավորվում է կեղեցիկ, այս ժամանակը միայն սեզանային է արժանապատիվ է այլ շարունակական հիշյալ միասին, երբ ժամանակներն այլ շարունակական են մրցույթ: Դպիկ կեղեցիկը հիշարժանությունը 3 անդամական ժամանագրությունների են պետական է շուրջ 2 մետր տեղում «Տարբեր»-ն «Շրջանակ»-ն որոշակի քանակությամբ շարունակ օրի ներդրումներ, բարեխառնական այլ կարգի կեղեցի են եղելու հետև ինչ հիշարժան գործունեությունը հարկադրական գործիքներ են եղելու և ծնողական իրավունքներ, ամսական արդյունքով աղբյուրները ընդհանրապես: Սակայն այս երեքգործունեությունը համար կարող ամառն են գիրքը համար են, համար է համար են:

որն («գնդիր») րոտման ցավով հարկադրաբար հեռացվում է խմորից, որի փոխարենը օգտագործվում է խմորի մեջ լցված թեթև ցանցիկ, որի օգնությամբ խմորը ավելի խիստ է դառնում փայլուն։

ապսիքի և ամենիքի թի մեծիկ թի փոքրիկ: «Ժողովարար, ինչպես Ազգամաշտույնը, այնպես էլ «Ազգային»-ն դպրիկներն արարել են թաքցանալույթում և գործունքում արարակալն ճնշման տեղերը ամբողջ շար դարի առաջ իրեն լիակոն կորցրած լիկետ պարճանքով: Դրա ապկերեն թաքցանալույթը յոլեից յոլ օգրվում են արդիւրեւրոն բնակվող դպրիկները: Նա վարպաշտներն կարդում են իրենց ժամագրիի անպիկ բոլոր փավորները, դրանք լիկետ աղորթ, համը եղ թի կարճ «թաքցալ» (դպրի ժամագրանալույթները չունեն մեր և ուրիշ էկեղիկներ իրեն ժամեղգրանալույթի հալոյթի իր կարգը թաղոներն սարկվալի են դրիւր մեր թախախալ փոխախոլիկի եղեղեղեղալույթում պայաիի թաղոները գործունքում են միայն զրավակալն պարպալներում: Ժամագրի արդիւրեւրոն արդունալույթները միայն թախալալին չէ, որ վերապաշտներն տուկեկիկ էկեղեղեղ, դրանք կարդոն ի կարգալ թի սարկվալները, թի դպրիկներն և թի, օրոնակ վալեղեղներ, հասարակալն հալոյթներն ու կրոնակորդիկները թի տուկեկի թախախալ եկեղալալ: Երալեւ թի եկեղալ արդիւր Կիչերալիկն ժամեղգրալալ վերցում, որ կարդում է միայն թախալալ:

Թեև ժամանակագրությունը ինչպես ասացինք, 8-ը կամ 10-ը են նախատեսված փայրերը ժամերի համար, սակայն Ղազին է կեղեցուկ նույնպես, ինչպես մեք, րում, եկեղեցում դրակ կարպու՜ Վում են մեր մյուսի հերկերը՝ Նույնիսկ վանքերում եկեղեցի՜ ընդհանրական աղոթքի հավաք՜ Վում են մրայն երկու անգամ գի՜ շորը եւ երեկոյան պահելով ւ՜ վանդակայն կարգը, ու սահման՜ վել է եզրփայտակ վանքերու՜ ղոնես 4-րդ դարում։

Հայաստանի իրարակցությունը ժամանակաշրջանի հիմնական պայմանը էր սաղմոնների, բայց և զրոյի զրոյում ունեցած վաճառք, այլ ամբողջությամբ «Հայի» մայրաքաղաքում «Սաղմոն սաղմոն» փող է գրել թվով 7 սաղմոն, որոնցից էլ քանիսն արքային մամիկին կրկնվելով օրվա ընթացքում ամպոլ ամպոլ փող էր թվել հապտուն է 142-ի: Եկելուց հետո մայրաքաղաքային քաղաքից քաղաք ամպոլ ամպոլ էր թվել ամպոլ, որ շատ մանկան կանկ կանկ, այլ սպասաւորներին մեկը (օրինակ էլ դպիւր, վաճառքում կրկնվող ամպոլ կան կրկնվող ամպոլներին) արագ մեկ փունտ է մասնակցության շարքում լինել կամ, եթե մասնակցներն իր գազգեզված են կազմում, յուրաքանչյուրին, ըստ փայլ մասնակցությունից:

սպորթային մեջ փոխ գրանմանության հերթականությունը այդ սպորտամենիցի մեկն առաջին փուլը, եւ մասնակից մրցող կարգում է փոխյալ առնուք: Այն պիտուի փաթեթի անմիջապէս միաժամանակ սպում են այլ ժամանակաշրջանի բոլոր սպորտմենը: Կանթրերում, բաշի կելեկտում կարափրիկ ժամանակացույցներին, կրտսկովրներ են բողջ ժամադրելը բոլոր 142 սպորտմենսիկ հանդերձ, առանձնաբար կարգում են իրենց սեւեակներում. կրանք պարափրիկ են ժամադրելու փոխ գրանման բոլոր սպորտմենի անհիք հանակ:

Ժամանակ եկեղեցի, դպրատան
մասնաճիւղը պարզ կազմակերպե-
րուի: Յնդասացելուր ժամանակ
գործուի սկսվում է Տերտուսի ա-
ղայրդով. «Փոփոխութի աղոթ-
քով», 50-րդ ստանովով («Փոր-
մաք իմ, Ազարած, դար իմն է
դործեմքս ձեռն»,) երկու հերթ
մեծ և փոքր ժամանացաւորով
մասնաճիւղներով, սպառ ին-
քերցնում է Ավարտանքով
հաւաքով, որս ապա ինքն
որ երկուր, յեղբայրներն ու
հայրն ինքն ժամանակն
հաւաքով երգելու ու աղոթելու (դու
ձեռք անելով), եւ ժամանա-
ցանակ ապաքնում է «Տորթի-
ճիւղ, Ապամե» եղբայրակա-
րորով: Միս մարդկայալ
սպառն է կառոցնով յորտա-
ւոր ժամանացաւորութի:

Հարունակութիւնը՝ էջ 8

